

RE-FORMATIO

ÅRGANG 56

ISSN 0900-8519

På Forsiden:

Ikon af den hellige Kjeld af Viborg

Ved René Yde

Kjeld var provst i Viborg. Han blev født i Venning ved Randers omkring år 1105. Han blev leder af Viborg katedralskole og omkring 1145 domprovst i Viborg. Han var ydmyg og gavmild mod de fattige. Han døde den 27. september 1150, men fejres 11. juli. Viborgs skytshelgen

Antifoner fra tidebønnerne: Se, en Herrens vismand, som funkler klart af gode gerninger; herlig af byrd og af sæder, der glimter himmelske af godhed. Om ham berettes det, at han fremstod i lyset i verden under kong Niels i en herlig tid, den hellige Ketil.

Med jubel og prisende sanges harmoniske toner skal vi fejre vor fader, Ketils, hellige festdag, der forjætter os guddommeligheden! Den troende mængde ærer ham, der med endnu større lykke er ophøjet og er fælle i englenes samfund.

Herrens folk og hans præsteskab skal ophøje ham med hellige løfter og prisende sange, tillige med frydefulde stemmer, medens vi fejrer den hellige fest for Herrens kæmpe Ketillus.

Bøn: Almægtige, evige Gud, du, som er dine helgens forunderlige glans, og som har ophøjet din salige bekender og præst Kjeld til den evige saligheds herlighed, tilsted os i nåde, at han, hvis minde vi ærer på jorden, må skærme os med sin forbøns hjælp hos din barmhjertighed i Himlen, ved vor Herre, Jesus Kristus, din Søn, som med dig lever og regerer i Helligånds enhed, én sand Gud fra evighed og til evighed. Amen.

Andagt: Pinsefesten

Fra Terje Tønnessens bog "Svak fornemmelse av vår" på dansk ved René Yde

Den hellige pinsefest afslutter påsketiden. Kristi sonofferdød på korset og Kristi store og strålende opstandelse påskemorgen rammes ind af den glødende pinseild, som tændes, når Helligånden gør jordens overflade ny. Kirken springer pinsedag ud i sin universalitet og apostolisitet. Gud Helligånd afslører synden i dens brutalitet og modernitet. Dødens magt bliver synlig, djævelens forførelse åbenbar. Mennesker døbes i Helligånd og ild. De bliver påsketidens nyrensedede, nyudsprungne, nyplukkede pinsevenner. Kirkens universelle og apostolske og sakramentale fællesskab i Kristus stråler frem. Kirken er, som Kristi krop, det smukkeste sakramente. Brødet brydes for en ny verden. Frelsens kalk løftes i tilbedelse og tak. Helligånden og Kristi ord omskaber brød og vin til Kristi legeme og blod på det hellige alter, når celebranten står der i Kristi sted. Påsketidens jubel eksploderer i pinsefestens kraftudsendelse. Nu skal verden erobres. Nu skal skakmatte mennesker finde vejen igen. Nu skal den fortabte søn og datter få lov til at komme hjem. Til fest, jubel og lovsang. Man skal klæde sig pænt på. Der skal købes ind. Der skal spises og drikkes og festes. Med nåde og i nåde og af nåde - af krystalklar skinnende nåde. De stærke kærlighedsvibrationer som mærkes på krop og sjæl. Pinsefestens udsendelsesglød inspirerer til at leve et radikalt forpligtende og hengivent liv for Kristus. Kristuslivet skal leves ud i en universalitet og sakramentalitet, som sprænger alle grænser, i tid og rum, mellem levende og døde.

Påskemorgensejren er så gennemtrængende i hele Guds univers, at selv ikke døden skiller et saligt menneske fra Kristus. Pinsens Hellige Ånd er som vandet og regnen og luften og vinden. Det risler og rinder og river og rusker op. Nu kan vi leve, vokse, fornyes, forfriskes. Jordens overflade bliver ny. Sproggrænser brydes ned. Når pinsens vind blæser på os, ser vi den korsfæstede Marias søn, og vi knæler i tilbedelse.

Vi hører opstandelsesbruset fra påskemorgen. Vi jubler og gløder og danser og drikker. Af livets vand. I overflod. Til halsen i dirrende, forfriskende salighed.

Messen som sakramente

Foredrag ved Fællesskabet KIRKELIG FORNYELSE landskonvent 2013 ved René Møller Yde

Lad os begynde med to citater – bare for at sætte tonen for dette foredrag.

Det første citat er af Poul Hoffmann og stammer fra en artikel i Ordet & Israel fra 1974, hvor han siger noget om gudstjenesten eller, som vi kalder den, messen: *"Vi har da vel ikke en eller anden opfattelse af, at det er et møde hvor præsten holder en opbyggelig tale i en passende ramme af bekendtgørelser, fælles-sang osv. Vi forstår vel, at det der sker søndag formiddag, eller på andre tidspunkter er det, at vi møder Gud, at paradiset's porte står på vid gab, at vi hører dets tone og fornemmer dets lys og dets farver. Smager frugter af livets træ og drikker af livets vand. I Gudstjenesten i kirken der bliver dette at være ombord i frelsens skib til synlig, håndgribelig virkelighed. Hvis det lyder højkirkeligt så skyldes det jo nok, at det er det! Måtte vi så bare allesammen blive tusinde gange mere højkirkelige. Måtte vi bare tusinde gange mere mærke brisen fra paradiset."* (Fra "Evangeliet" i Ordet og Israel 1974)

Det andet citat er af Sankt Leonardo fra Porto Maurizio og er indledningen til hans traktat om messen: *"Uanset hvor sjælden og kostbar en skat i virkeligheden måtte være, så vil den kun blive værdsat i samme grad, som den er kendt. Det er uden tvivl derfor, kære læser, at det allerhelligste messeoffer ikke påskønnes i den udstrækning, som det fortjener af et stort antal kristne. Det er Guds kirkes skønneste rigdom og guddommelige pryde, men det er en skjult skat, som alt for få kender. Åh! Hvis alle vidste, hvad denne Paradiset's perle er, så var der ikke et eneste menneske på jorden, der ikke frivilligt ville give alt, hvad det ejede her nede, i bytte for den. Ved du, hvad Den Hellige Messe i virkeligheden er? Den er intet mindre end kristenhedens sol, troens sjæl, hjertet i Jesu Kristi religion; alle riterne, alle*

ceremonierne, alle sakramenterne står i forbindelse med den. Den er i ét ord indbegrebet af alt, hvad der er af skønt og godt i Kirken. Dette offer er sandelig det mest ærværdige og mest fuldkomne; og, for at en sådan skat kan opnå den agtelse fra dig, som den fortjener, vil vi her kortfattet undersøge, med få ord, nogle af dens kvaliteter. Jeg siger nogle, for at fatte dem alle ville være umuligt for det menneskelige intellekt."

Vi hører her to meget forskellige kristne fra vidt forskellige tider, som alligevel har fattet lidt om messen og dens sakramentale karakter. Messen er det første hovedord i det her foredrag. Messen er det traditionelle ord for nadvergudstjenesten. For en messe er ikke en prædiken, hvorpå der er påklistret en altergang. Messen er frembærelsen af et offer. Den er en ofring, en ihukommelsen af Kristi lidelse og død og opstandelse. I denne gudstjeneste indgår der både en prædiken og bønner og menighedens sang, men disse ting er ikke det primære. Disse ting peger frem mod messens højdepunkt, som er frembærelsen af offergaverne, deres forvandling til Jesu legeme og blod og altergangen.

Ordet messe bruges mest her i den vestlige kirkeafdeling. Vore brødre og søstre i øst taler – ikke uden grund – om Den Guddommelige Liturgi. Messen eller liturgien har en guddommelige karakter, fordi den er indstiftet af Kristus og er en repræsentation på jorden af den gudstjeneste, som Kristus som vor og hele skabningens ypperstepræst fejrer i himlen. Messen er tjenesten med brød og vin og taksigelse, som vor Herre Jesus har indstiftet i sin kirke. Den er den offentlige gudstjeneste, hvor der blandt alle folkeslag frembæres rene offergaver til Gud. (Mal 1,11) Den er den gudstjeneste, hvor gaverne af brød og vin frembæres, der holdes taksigelse for frelsen i Kristus over dem, Kristi frelses gerninger ihukommes, de forvandles til Jesu legeme og blod og fortæres af de kristne. Messen er den handling, hvor vi æder det hellige brød og drikker frelsens kalk og derved ihukommer vi Kristi lidelse og død, indtil han kommer igen i herlighed.

Læg imidlertid mærke til formulering af titlen på foredraget: MESSEN som sakramente. Det er ikke: Nadveren som sakramente.

Det er altså ikke nadvermåltidet i snæver forstand som er vores fokus. Det er hele nadvergudstjenesten, hele messen, det drejer sig om. Det skal altså ikke være et foredrag om nadveren isoleret set, men et foredrag om hele gudstjenesten. Det er ikke altergangen og det at æde Kristi legeme og drikke hans blod forstået som en selvstændig handling, men også alt det andet, som foregår i messen. Hele messen har en sakramental værdi. Bøn, tekstlæsninger, prædiken og lovsang indgår fra apostelenes tid som en del af messen og omgiver naderhandlingen. Alt dette er ikke sakramenter, men de udgør alligevel en nødvendig del af den hellige handling.

Det andet hovedord i foredraget er sakramente. Et sakramente er en hellig handling, som er indstiftet af Kristus. Et sakramente er en handling, hvor Guds kærlighed og nåde kommer ind i vor verden. Et sakramente er en nådens og frelsens kilde, hvor det evige liv strømmer ned over os mennesker. Et sakramente er noget, som sprænger vor menneskelige fatteevne og vor almindelige begrebsverden. Det er ikke uden grund, at de østlige kristne bruger ordet *Mysterium* om disse handlinger i kirkens liv. Et sakramente er en ydre handling, hvortil Jesus har knyttet en guddommelig nåde. Når et menneske modtager et af sakramenterne, så får det del i Guds kærlighed og liv og hellighed og guddommelighed. Sakramentet er altså en kanal fra Guds verden og ind i vores. Et sakramente er et middel til, at vi mennesker kan leve og elske Gud og vor næste.

Her må vi gå lidt grundigt til værks for at forstå et sakramentes funktion. I paradiset var der ingen sakramenter. Der var ikke brug for dem. Adam og Eva levede med fri adgang til livets træ, som de kunne spise af. De levede i Guds kærlighed og nåde, og Gud Herren vandrede sammen med dem, når dagen blev kølig. (1. Mos 3,8) Adam og Eva levede i fællesskab med Gud, som er selve livets ophav, og derfor var de udødelige og var opfyldt med guddommelig kærlighed og hellighed. Ved syndefaldet brød de med Gud. De afskar sig fra livet og kærligheden og blev dødelige væsener. For at bruge et moderne billede. Det var som, når man trækker stikket ud til en bærbar computer. Den kan forsætte en tid, fordi batteriet er ladet op med strøm.

Før eller senere må den dog tilføres ny energi, hvis den ikke skal løbe tør for strøm og gå i sort. Sådan er det med mennesket. Hvis vi afbryder forbindelsen til livet og kærligheden, så dør vi. Hvis vi ikke lever i fællesskab med Gud, som er livet og kærligheden, så er vi dødelige. Vi er ikke levende i os selv. Vi er ikke guddommelige i os selv. Vi har ikke liv og kærlighed og hellighed i os selv, men kun hvis vi har forbindelse med Gud. Vi har ikke liv i os selv, og derfor må vi have forbindelse til Gud, hvis vi vil leve og elske. Derfor indstiftede Jesus sakramenterne. De er midler til at liv og kærlighed og nåde kan strømme ind i denne dødens verden, så vi mennesker kan lades op med ny energi og så vi kan leve og elske. Fordi mennesket på samme tid er et fysisk og et åndeligt væsen, så er sakramenterne også nogle fysiske ting, hvortil nåden er knyttet. I dåben er det fysiske element vand, hvortil der er knyttet genfødsels nåde og i nadveren er det fysiske element brød og vin, som forvandles til Jesu legeme og blod, så de bliver bærere af Guds frelsende nåde.

Nu har vi set lidt på elementerne i foredraget, så lad os derfor se lidt på, hvordan messen er et sakramente eller en sakramental handling. Messen er centrum og højdepunkt i al kristen gudstjeneste. Alle andre gudstjenester og alle andre sakramenter og hellige handlinger og bønner og gode gerninger og alt andet kristenliv, både offentligt og privat, finder sit højdepunkt i messen. Messens funktion og betydning for kirkens liv og for den enkelte kristne kan ikke undervurderes. Når vi taler om messen er det umuligt at overdrive. Hvis jeg var digter ville jeg skrive digte og hymner til messen og smykke den hellige handling med de skønneste og dejligste ord, og det ville kun være ord, som var fattige og svage. Den salige Padre Pio sagde det engang sådan: *"Det ville være nemmere for verden at overleve uden solen end uden den hellige messe."* Det er sandt. Messen er uundværlig.

Messen er udtryk for troens mysterium i højeste potens. Messen er det sublime i det sakramentale liv. Den er på samme tid noget guddommeligt og noget dybt menneskeligt. Den er noget gud-menneskeligt, ligesom Jesus Kristus selv. Messen er et drama i ordets egentlige betydning.

Ikke forstået som et skuespil, men som en handling, hvor der sker noget. Messen er den handling, hvor frelsen og det evige liv og Guds nåde realiseres for os.

Det der skete på korset, i dødsriget og ved graven påskemorgen bliver i messen en håndgribelig og nærværende og nutidig virkelighed for os mennesker. Messen er som et jordskælv, der ryster hele universet. Livet og kærligheden realiseres. Døden og de onde kræfter bekæmpes. Når messen fejres trækkes det forhæng til side, som adskiller tid og evighed. Når messen fejres opstår der en dør i himlen og vi bliver en del af den himmelske gudstjeneste. Messen er himmeriget på jorden. Når messen fejres, kommer Jesus, Guds og Marias søn, ned fra himlen og tager sæde på vort alter. Det jordiske alter bliver som kerubtronen, der bar den guddommelige herlighed i templet i Jerusalem. Altets hersker kommer til stede iblandt os mennesker, når messen fejres. Jesus kommer til stede i al sin fylde af liv og kærlighed og nåde i de jordiske elementer af brød og vin.

Messen har en ganske særlig og betydningsfuld funktion i fællesskabet mellem Kristus og kirken. I messen realiseres Kristi kærlighed til kirken og i messen kommer kirkens kærlighed til Kristus til udtryk - og kommer det i sin mest fuldkomne og skønneste form. I messen giver Kristus sig selv helt og fuldt til kirken og kirken giver sig selv helt og fuldt til Kristus. Messen er en manifestation i verden af Guds kærlighed til menneskene og af menneskenes kærlighed til Gud. Og messen er den handling, hvor kærlighedens kilder blotlægges og flyder frit mellem Gud og mennesker. Lad mit blot udtrykke det kontroversielt og med risiko for at træde nogen over tæerne: I forholdet mellem Kristus og Kirken har messen samme funktion som samlejet har mellem mand og kvinde i ægteskabet. Den er det sted, hvor de to mødes og bliver til ét. Det er der, hvor kærligheden kommer til sit højeste udtryk og hvor de to kommer tættest på hinanden. I messen mødes Kristus, den himmelske brudgom, med kirken, den jordiske brud, og *"Sulamit må tage sin Salomon i favn!"* (DDS 8,6)

Det store mysterium, det store sakramente, den hellige og ophøjede handling og begivenhed, som Paulus skriver om i brevet til Efeserne kapitel 5, og som kommer til udtryk i messen.

Det store bryllup mellem Kristus og kirken, som fuldt og helt skal realiseres i det nye Jerusalem på den nye jord i al evighed, er allerede nærværende her på jorden i tiden, når vi fejrer den hellige messe.

Messen er altså et sakramente eller en sakramental handling. Når den fejres, så udspiller der sig et gud-menneskeligt drama, hvor Gud tilbedes ved offer og bøn og lovprisning og taksigelse, og hvor sjælene frelses. Det er en brise fra paradiset, som rammer os her på jorden, hvor vi må arbejde i dagens hede for det daglige brød. Når vi påbegynder messen, så går vi konkret ombord i frelsens skib og stævner frem mod den frelsende kyst på den nye jord. Når vi fejrer messen, ligger vi på grønne enge og drikker af og bader i livets flod. Dette er, hvad messen er efter sit væsen. Dette er virkeligheden på alle steder og på alle tider, hvor og når messen fejres. Det sker ved den mest højtidelige messe i den største katedral, og det sker ved den mest enkle messe i det mindste kapel. Det sker, når ritualet et det mest skrabede, og stort set kun består af indstiftelsesordene, og det sker, når man bruger de ældste og herligste bønner og liturgier. Men det er også derfor, vi skal arbejde for og bestræbe os på, at messen udføres på den smukkeste og mest højtidelige måde, som er mulig efter omstændighederne. En messe med det enkleste ritual og de mest forsimplede ceremonier er gyldig og tilstrækkelig. Ja, men enkelthed og simpelhed er ikke et mål i sig selv. Netop fordi messen er så herlig i sit indhold, så bør den også udføres med den største herlighed, som det er menneskeligt muligt for os at præstere - til Guds ære og til opbyggelse for de troende.

Når vi som høj Kirkelige bruger så smukke og dejlige bønner og en så ophøjet liturgi, og når vi fejrer messen med så mange pragtfulde ceremonier og så mange dikkedarer og tingeltangel, som nogen måske ville kalde det, så er det fordi, vi ønsker, at messen også i det ydre skal fremtræde, som det den rent faktisk er, efter sit væsen.

Hvis messen virkelig er en manifestasjon på jorden af den himmelske gudstjeneste, så må vi da bestræbe os på, at vor messe og vor gudstjeneste her på jorden fremtræder med blot en afglans af herligheden og skønheden i Himlen. Messen er det skønneste og mest ophøjede på jorden.

Den er efter sit væsen en hellig og guddommelig handling, som vi inddrages i og bliver en del af, når vi fejrer den. Derfor skal vi fejre messen, fordi der møder vi Kristus, og der bliver frelsen en håndgribelig virkelighed for os.

Teologi, kosmologi, psykologi, liturgi

Anmeldelse af Terje Tønnessen skrevet over René Ydes hæfte på 44 sider: "Om hvordan messen fejres, " udgivet på Re-formatio's Forlag 2011.

René Møller Ydes foredrag om messen fra landskonventet i 2010 er utgitt som hefte på Re-formatios Forlag 2011. Jeg er blitt bedt om å anmelde det. Anmeldelsen er en kritisk, konstruktiv refleksjon på basis av heftet og de "høytidelige messer" jeg har deltatt i ved landskonventene. Jeg vil forsøke å se tematikken både innenfra og utenfra.

Forfatteren har betydelig kunnskap om liturgi og liturgihistorie. Han fører et presist, forståelig språk som både er personlig og pedagogisk. En anmeldelse som imidlertid bare skryter av innholdet og er positiv til alt i en avhandling, lærer vi lite av. Derfor disse 10 punktene som ikke bare fokuserer på heftet, men mer generelt på hvordan disse messene fungerer i praksis og i konteksten FKF i Danmark.

Følgende detaljer, påstander, oppfatninger, praksiser kan man diskutere og reflektere over:

1 – Forfatteren mener Kyrie som synges 9 ganger er en henvendelse til Jesus Kristus. Det kan det selvsagt være, dersom det er det man har bestemt. Men Kyrie tolkes ofte i klassiske liturgier som en henvendelse til Treenigheten, Gud Faderen (3x), Sønnen (3x) og Helligånden (3x).

2 – Hvorfor har man ikke i denne "høytidelige messe" en fast lesning fra Det Gamle Testamentet – i tillegg til epistel og evangelium? GT står i fare for å bli svært fremmed og ukjent for menigheten hvis det ikke leses fast derfra. I en normalmesse bør det alltid være 3 lesninger.

Ved lesningen av Evangeliet bør responsen fra menigheten før lesningen være: Ære være Deg, Herre! Og etter lesningen: Lovet være Du, Kristus! Halleluja bør synges flere ganger - helt til Evangelieprosesjonen er kommet tilbake på plass. At det ikke er noen spontan Hallelujasang etter lesningen av Evangeliet, er et stort følelsesmessig savn og oppleves som et underlig tomrom. For menigheten er det et eksistensielt og naturlig behov å respondere verbalt på Evangeliet – etter at man har hørt det lest. Taushet og stillhet er ikke naturlig etter Evangelielesningen.

3 – Prekenen skal ifølge Yde ikke være misjonerende, den skal ikke være omvendelsesforkynnelse og ikke undervisende. Hva skal den da være? En intern henvendelse til en liten minoritet, en elite, til dem som allerede er innenfor, til dem som kan kodene, kjenner passordene, behersker språket? Vi lever i en sekulær, hedonistisk, postmoderne tid der kristen kunnskap er særdeles liten. Da må misjonsaspektet, omvendelsesaspektet og evangeliseringsaspektet i høyeste grad komme inn – selvsagt spesielt hvis det er ikke-kristne mennesker til stede. Hvis ikke overser og ignorerer vi de søkende og uomvendte, vi tar dem ikke på alvor. Problemet er vel heller at ikke-kristne ikke kommer på disse "høytidelige messene"? Vi må aldri glemme at vårt primærmål er å føre stadig nye mennesker til frelsen i Jesus Kristus – også i de "høytidelige messer". Dessuten skal faktisk også bekjennende, praktiserende kristne leve i stadig, daglig omvendelse. Hvor mye misjonsglød og evangeliseringsiver er det generelt i hverdagen hos oss som er så flinke med den "korrekte" liturgi? Hvis det ikke skal misjoneres og evangeliseres i de "høytidelige messene" i FKF – i hvilke andre sammenhenger misjoneres og evangeliseres det da - i FKF i Danmark?

4 – Pga stolaens utforming / plassering på kroppen mener forfatteren at presten har dobbelt så stort ansvar som diakonen – det er en interessant men ganske spesiell vinkling på de liturgiske tekstiler som nok kan diskuteres.

5 – Yde nevner den spesielle lille oppløfting av prestens messehagel fra diakonens side under elevasjonen (oppløftingen av Kristi kropp og blod i brødet og vinens skikkelse etter konsekrasjonen), han redegjør for historikken og mener den symbolsk fortsatt kan forsvares – ved å henvise til kvinnen som rørte ved Jesu kjortel. Synspunktet kan i høy grad diskuteres. Jeg mener med fordel at denne symbolske gesten for lengst er gått ut på dato.

6 – At velsignelsen ikke kan synges, at bare biskopen egentlig kan velsigne, at celebranten / presten derfor bare kan framsi velsignelsen er etter mitt syn å trekke episkopatets funksjon, posisjon, eksklusivitet altfor langt. Gjelder det etter forfatterens mening virkelig de danske folkekirkebiskoper, som ikke har del i den apostoliske suksessjon eller tenkes det på ortodokse og katolske biskoper med suksessjonen intakt? Prestens velsignelse er like åndelig effektiv, virksom og konsistent som biskopens, selv om mange liturghistorikere vil si at presten velsigner på biskopens vegne. Men det betyr ikke at den har mindre åndelig, velsignende effekt enn biskopens. At stemmens nivå og modus (framsi / synge) skulle ha en slik åndelig betydning som påstått i heftet, blir en påstand uten skriftbelegg. Blir virkelig velsignelsen dekonstruert og destruert ved at den synges?

7 – Det har i de senere år – spesielt i den romersk-katolske kirke – nærmest gått inflasjon i begrepet "mysterium". Også Yde bruker ordet ofte. Han skriver om frelsens mysterium, messens mysterium, nattverdens mysterium, dagens mysterium. Generelt er det i katolske og delvis høykirkelige protestantiske liturgier et overforbruk av ordet mysterium som gjør at hvis det brukes for ofte, mister det sin mening. Hvis alt er mysterium, blir ingenting mysterium. Blir begrepet brukt for ofte og om for mye, kan det bli så diffust og utflytende at det står i fare for å bli meningsløst.

8 – Når vi mener vi har funnet den korrekte, presise, optimale, maksimale måte å tilbe Gud på – om det er i ortodoks, katolsk eller protestantisk sammenheng – står vi – og det gjelder alle konfesjoner – i fare for å bli innadvendt, elitistisk – det kan bli veldig internt for den lille kjerne, den eksklusive minoritet, de som "kan" og "vet", de skoleflinke liturgiekspertene, de kultkompetente, seremonimestrene, ritualekspertene. Å bli en åndelig ghetto med sekteriske trekk er ikke ukjent verken historisk eller aktuelt. Det er vakkert, oppbyggelig og evangelisk med flotte og strålende messer – men vi må aldri glemme at Jesus Kristus ber oss om å gå ut i all verden å forkynde Evangeliet. For å gå ut, må vi gå inn. Til messefeiring, bønn, tilbedelse, skriftemål, samtale, veiledning, oppmuntring. Men messen er ikke – i en så avkristnet, hedensk, sekulær tid som vår i Skandinavia og Europa – noe vi bare skal ha for oss selv. Med alle korrektheter intakt. I en relativistisk tid der den politisk korrekte teologi taler så mye om interreligiøs forståelse, interreligiøs dialog, interkulturell forståelse, respekt og aksept, må vi være tydelige, så det spesifikt kristne kan kommuniseres også til de som står utenfor troen – når de en sjelden gang er "innenfor" murene. Tidene forandrer seg. Vårt samfunn og vår kultur er i dyp åndelig krise – av delvis apokalyptiske dimensjoner. Det som kommuniserte i oldkirken eller middelalderen gjør det nødvendigvis ikke i dag. Liturgiene er dynamiske og skal kommunisere med samtiden. Gjør de ikke det, blir de seremonielle fossiler, kultiske arkaismer som ikke sier oss – og spesielt den sekulære verden – noe. Derfor kan vi ikke bare repetere og praktisere seremonielt gjenbruk. Gud er livets Gud. En levende, nåværende, herværende Gud.

9 – En messe er en dynamisk feiring, der psykologi, personlighetstrekk, karaktertrekk kommer fram. Om vi er klar over det eller ikke. Det gjelder celebranten, liturger og menigheten. Messen er ikke et seremonielt maskineri som går på autopilot i en mekanisk, magisk syklus. En messe må derfor ikke bli for stiv, rigid, regelstyrt, lovisk. Men evangelisk. Leser vi Det Nye Testamentet, ser vi et mangfold av ulike samlinger, samværsformer, uttrykk, spiritualiteter. Den aller første eukaristi, nattverd, ble ikke feiret med pomp og prakt og røkelse og flotte kultiske tekstiler i en storslått katedral.

Den ble feiret i en enkel sal i annen etasje med benker og puter i et privat-hjem i Jerusalem (Lukas 22, 7ff). Jeg har selv mange ganger vært til stede ved praktfulle romersk-katolske "høytidelige messer" i store katedraler i Sør-Amerika – messer fulle av vitalitet, dynamikk, naturlige smil, empatisk mimikk, ekte omfavnelser, tårer, spontanitet. Latinokulturen og afrospiritaliteten har mye å lære oss tilknyttede skandinaver.

10 – Yde skriver en del om hva som skjer i himmelen i forhold til det som skjer på jorden under messefeiringen - spesielt under epiklesen (påkallelse av Helligånden) og konsekrasjonen (når brød og vin forvandles til Kristi kropp og blod). Messen på jorden er "i sit væsen identisk med gudstjenesten i Himlen", sier Yde. Her må vi være ydmyke og innse vår menneskelige begrensning. Vi kan godt reflektere over hva slags Guds bilde og Guds-begrep vi har hvis Gud Faderen hele tiden må "påminnes" om Hans Sønnens offer på korset på Golgata for over 2000 år siden. Blir ikke Guds bildet svært antroposentrisk (mennesket i sentrum) hvis Guds "hukommelse" blir opprettholdt, stimulert og kontinuerlig oppdatert av liturgiske feiringer på den lille planeten jorden? Her er vi inne i kosmologien (læren om kosmos) og ontologien (læren om væren). Hva som skjer "i himmelen" og "på jorden" med hensyn til den eukaristiske feiring i de tusenvis av daglige messer som skjer på utallige språk og i ulike fasonger, har interessante og relevante astrofysiske, metafysiske, kosmologiske, ontologiske aspekter og dimensjoner. Teologi blir veldig abstrakt hvis den ikke forholder seg til det materielle, kosmiske, galaktiske univers. Vi må ikke glemme at vi feirer messe på en ganske liten ubetydelig planet som roterer rundt sin akse i et fantastisk vakkert og skremmende univers som hele tiden utvider seg med en ufatte-lig fart. Hva betyr det for vår tenkning, vår tro og vår tilbedelse når vi feirer den hellige "høytidelige messe"?

Takk til Rene Møller Yde for et interessant, kunnskapsrikt hefte som setter både tro, tanker og ikke minst undring og spørsmål i bevegelse!

Påskesalme over Vidi Aquam

Af René Yde 2012, Ezekiel 47,1 & Sl. 118,1 Mel: Tag det sorte kors fra graven eller egen melodi ved Frede Møller 2012

- 1) Se, fra templets indgang flyder / Kilden med det rene vand,
Og vidunderligt der lyder / Lovsang til vor frelsermand.
Liv og frelse vist vi får, / Når til os den kilde når.
Halleluja, halleluja! / Lov dog Herren! Halleluja!
- 2) Så Ezekiel jo drømmer: / Bækken dejligt ud fra øst
Under templets tærskel strømmer. / Midt i ørknen gir den høst.
Vand fra tærsklen ud, han ser, / Rinde mod det døde ler.
Halleluja, halleluja! / Lov dog Herren! Halleluja!
- 3) Se, fra Jesu højre side / Nådens strøm af vand og blod
Han udgød i kæmpe kvide, / Dengang kors på fjeldet stod.
Jesus, vor befrier god, / Trådte Helved under fod.
Halleluja, halleluja! / Lov dog Herren! Halleluja!
- 4) Tak dog Herren alle slægter! / Pris hans navn, thi han er god!
Miskundhed han ej os nægter, / Kvæger os i livets flod
Ære, pris og lovsang stor / Fra din menighed på jord
Fader, Søn og Ånd, som troner / Højt blandt engles millioner!
- 5) Se, nu risler fra Guds tempel / Livets vande, nådens flod.
Vi med Åndens segl og stempel / Præges dybt i hjerterod.
Jesus, livets fyrste sand, / Sandelig er Gud og mand.
Halleluja, halleluja! / Lov dog Herren! Halleluja!
- 6) Større nåde end kan tænkes / Kommer fra Gud Herrens hus.
Vi med nådens dug bestænkes / Og vi mærker Åndens sus.
Jesu blod besprænges os / Synden og al død til trods
Halleluja, halleluja! / Lov dog Herren! Halleluja!
- 7) Lov og tak og evig ære / Til vor Gud, Treenighed,
Thi hans miskundhed vil være / Over os i evighed.
Tak ske Herren. Han er god! / Han gir os et evigt mod.
Fader, Søn og Ånd tilsammen / Er en evig guddom. Amen.

Til Kalendareren:

Sankt Ansgar Fællesskabet

Lørdag den 7. juni kl. 17:

Søndag den 8. juni kl. 17:

Torsdag den 19. juni kl. 19:

Søndag den 31. august kl 17:

Tirsdag den 16. september kl 19:

Lørdag den 27. september kl 10:

Søndag den 5. oktober kl 17:

Tirsdag den 14. oktober kl 19:

Lørdag den 1. november kl 17:

Tirsdag den 25. november kl 19:

Søndag den 7. december kl 17:

Tirsdag den 16. december kl 19:

Pinselørdag / Pinsens forfest

Pinsedag

Kristi Legemes Fest

11. søndag efter Trinitatis

Korsets Ophøjelse

Læst messe og udflugt

16. søndag efter Trinitatis

Mindedag for Thomas Kingo

Alle Helgen

Alle Sjæle

2. søndag i advent

Sct. Lucia

Alle tjenesterne fejres i Kingos Kirke, Bragesgade 35, 2200 København N

Fællesskabet KIRKELIG FORNYELSE

Formand og redaktør af Re-formatio: René Yde, Danmarksgade 16, st. th.

9800 Hjørring, tlf. 25 47 51 15.

Kasserer: Henrik Didier Gautier, Frederiksberg Alle 34, 1820 Frederiksberg,

tlf. 33 22 12 05.

RE-FORMATIO koster 200, - årligt i abonnement og løber indtil det opsiges skriftligt. Adresseændringer meddeles kassereren.